

Evaluering av seksårsreformen – en gjennomgang av forskning på skolehverdagen i førsteklasse

Den første arbeidsrapporten i evalueringen av seksårsreformen sammenstiller norsk og nordisk forskning om overgangen mellom barnehage og skole og om pedagogiske praksiser i førsteklasse.

RAPPORT | SIST ENDRET: 15.04.2021

Tittel:

Overgangspraksiser, læring og undervisningspraksiser – barnehage og første klasse. En arbeidsrapport av litteraturgjennomgang

Rapporten:

[Last ned rapporten \(PDF\)](#)

Forfatter:

Silje Hølland, Elisabeth Bjørnstad, Cecilie Pedersen Dalland og Trude Sundtjønn (red.) Trine Myrvold, Emilia Andersson-Bakken og Ingvill Krogstad Svanes (bidragsyttere)

ISBN:

978-82-8364-300-8 (Nettutgave)

ISBN:

978-82-8364-299-5 (Papirutgave)

Utgiver:

OsloMet

År:

2021

Hovedfunn fra forskningsoppsummeringen

- Ulikt syn på lekens plass i barnehage og skole
- Ulike syn på lekens rolle i undervisningen
- Barna er opptatt av vennskap når de skal begynne på skolen
- Usikkerhet om deling av informasjon om enkeltbarn



Om rapporten

Utdanningsdirektoratet tildelte våren 2020 OsloMet oppdraget med å evaluere seksårsreformen (Reform 97). Evalueringen skal pågå til og med 2023.

Dette er den første rapporten i evalueringen. Den sammenstiller norsk og nordisk fagfellevurdert forskning på praksis i førsteklasse fra 2010 til 2020. Rapporten vil brukes som noe av det teoretiske grunnlaget videre i evalueringen. Senere skal OsloMet gjøre egen datainnsamling fra barnehager og skoler.

Evalueringen av seksårsreformen er en bestilling fra Stortinget. OsloMet skal levere to delrapporter og en sluttrapport.

Ulikt syn på lekens plass i barnehage og skole

Både barnehagelærere og førsteklasse lærere er opptatt av at overgangen fra barnehage til skole skal være skånsom for barna. Det betyr at barna skal oppleve at det er sammenheng mellom barnehage og skole, for eksempel at de skal kjenne igjen noen av aktivitetene fra barnehagen. De ansatte vektlegger spesielt viktigheten av at barna blir kjent med det fysiske miljøet i skolen, og at det etableres vennskap og trygghet.

Leken ser ut til å ha en sentral posisjon hos de ansatte i barnehagen. Hos lærerne derimot, blir leken sett på som noe barna gjør i friminutt, eller som en aktivitet før man «setter i gang med det som faktisk skal skje», altså undervisning av faglig innhold.

Når barna begynner på skolen, savner de friheten de hadde i barnehagen til å velge hva de vil gjøre, den frie leken og uteområdene.

Ulike syn på lekens rolle i undervisningen

I barnehage og skole har ansatte relativt likt syn på læring og undervisning. I praksis er det likevel forskjeller når det gjelder barnas muligheter til å påvirke i læringssituasjonen. På skolen får barna i mindre grad enn i barnehagen muligheten til å lære ut fra egne interesser og å påvirke læringssituasjonen.

Skolen anerkjenner at leken har en funksjon i barnas liv og læring også etter barnehagealder, men synet på forholdet mellom lek og læring varierer. Noen studier viser at leken er et bærende element i pedagogikken i førsteklasse og andreklasser, og andre studier viser at leken styres, planlegges og tilrettelegges av læreren.

Barna er opptatt av vennskap når de skal begynne på skolen

Overgangen fra barnehage til skole starter lenge før barna fysisk besøker eller begynner på skolen. Prosessen starter allerede i barnehagen når barna snakker om overgangen og når barnehagelærerne snakker om besøk på skolen. Formålet med skolebesøk bør være at barna både blir kjent med fremtidige klassekamerater og at de får kjennskap til regler og rutiner som gjelder på skolen.

Barna selv er opptatt av vennskap og lek når de snakker om barnehagen, og de er opptatt av å få beholde vennskapene sine når de begynner på skolen. Mange barn har positive forventninger til læringsutfordringer, samtidig som de er bekymret for ikke å mestre skolen.

Usikkerhet om deling av informasjon om enkeltbarn

Vanligvis gir ikke barnehagen skolen informasjon om enkeltbarns læring ved overgangen fra barnehage til skole. Dette gjør de som regel kun i de tilfellene der barna skiller seg ut sosialt, atferdsmessig eller når de har behov for ekstra støtte. Usikkerhet om taushetsplikt, mangel på ressurser og frykt for å stemple enkeltbarn kan føre til at informasjon holdes tilbake.



Reform 97 (Seksårsreformen)

Skolereformen Reform 97 trådte i kraft i august 1997. Den innebar en utvidelse av grunnskolen fra ni til ti år, og senket skolestart til seks år. Det vil si at barna startet på skolen ett år tidligere enn før reformen. Med Reform 97 ble også skolefritidsordningen (SFO) etablert og nytt læreplanverk trådte i kraft.

Bakgrunnen for å innføre skolestart for seksåringene var at man ville gi alle barn et likeverdig pedagogisk tilbud uavhengig av bostad og sosioøkonomisk bakgrunn. I det nye læreplanverket som fulgte med reformen, sto det at opplæringen på småskoletrinnet skal være preget av tradisjonene fra både barnehagen og skolen. Videre sto det at opplæringen skal gi form for nysgjerrighet og utforskning gjennom lek. Det første året skulle ha et klart førskolepreg, og det skulle legges vekt på lek og aldersblandede aktiviteter på hele småskolesteget. Leken hadde en sentral plass i læreplanen for småskoletrinnet, og lek skulle være et utgangspunkt for elevenes opplæring.

